ISSN 0-1301-0220-2
9 770130 102202
AYLIK KÜLTÜR - FİZİK DERGİSİ
Temmuz 1998 Sayı: 50 Fiyatı: 275.000 TL. *(KDV dahil)*

ÖKÜZ

masallara kanma kuşum üzerse eller yorulursun

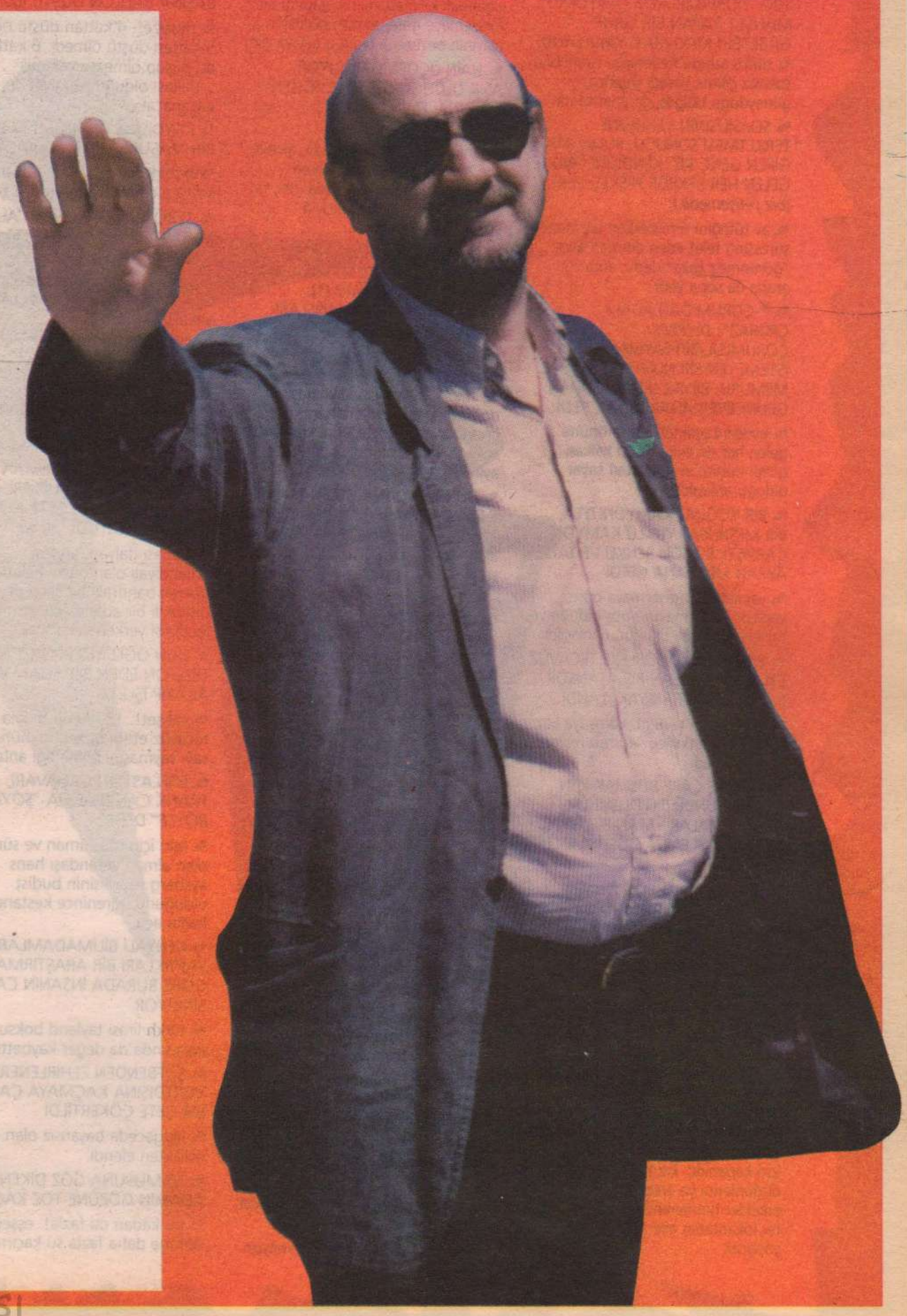

o bir insan,
o bir muhalif,
o bir usta,
o bir entelektüel,
o bir nüktedan,
o bir öğretim görevlisi,
o bir gazeteci-yazar,
o bir radikal Galatasaraylı,
o bir Öküz yazarı,
o bir neşe pınarı,
o bir kedidostu,
o bir düşünce suçlusu,
o bir herşey,
o bir herkesin Ragıp Abisi,
o bir, bir, bir, bir, bir keeeel,
ve o artık bir müddet Saray Muhallebisi

Ragıp Duran

Akşamsefası

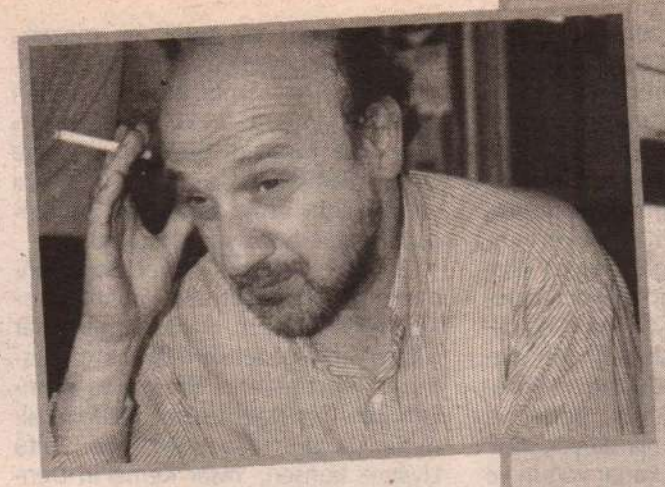

o bir insan,
o bir usta,
o bir entelektüel,
o bir nüktedan
o bir öğretim görevlisi,
o bir gazeteci-yazar
o bir radikal Galatasaraylı,
o bir Öküz yazarı,
o bir kedidostu,
o bir çevirmen
o bir düşünce suçlusu,
o bir herşey,
o bir herkesin Ragıp Abisi,
o bir, bir, bir keeeel,
ve o artık bir müddet Saray Muhallebisi

Ragıp Duran

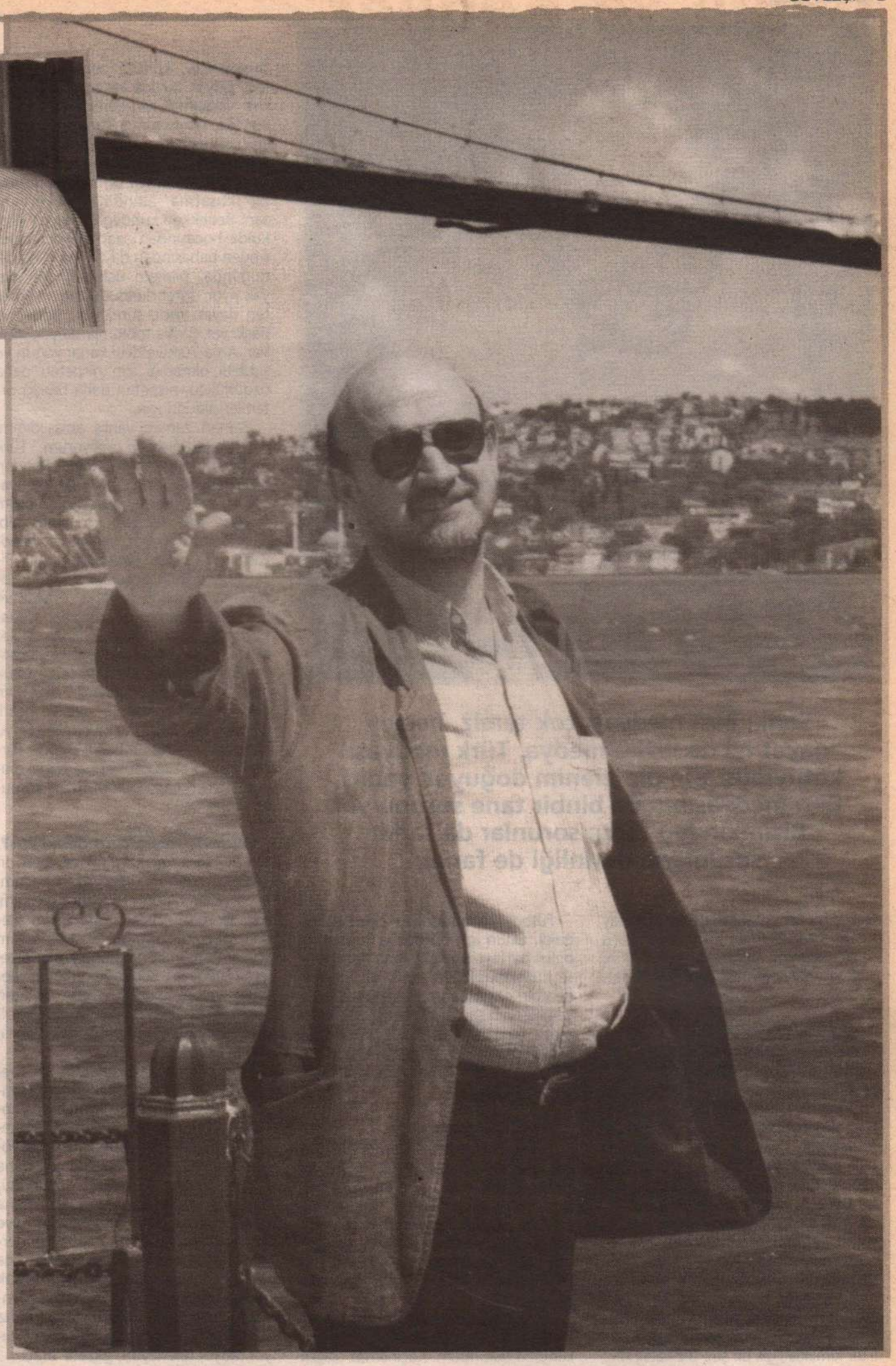

Radikal Galatasaraylı

1963 yılının kasım ayında ilk defa maça gittiğimi hatırlıyorum. Galatasaray - French Varosch maçıydı. Avrupa Şampiyon Kulüpler turnuvasında 4-0 kazanmıştı. Ben o zamanlar yanlış hatırlamıyorsam Galatasaray'da hazırlık sınıfı öğrencisiydim. İlkokuldan beri babam da Galatasaray Lisesi mezunu olduğu için, o yaştaki bütün çocuklarda olduğu gibi bende de futbol merakı vardı, mahallede oynama ve gazete okuma düzeyinde. Sıradan bir merak, koyu fanatik Galatasaray'lıydım. Şimdi o deyimleri değiştirdim. Ben kendimi daha çok radikal Galatasaraylı diye nitelendiriyorum.

Bizim rahmetli bir jimnastik hocamız vardı; Mehmet Ali Hoca. Bize futbol sevgisini verdi ve bize futbolla kültür arasındaki ilişkiyi de çok iyi öğretti. Mesela dedi ki ben adamın karakterini top oynarken anlarım. Çok basit şeyler, çok çalım yapıyorsa şahsidir, sürekli pas yapıyorsa altürmistir, oyun kurucu oynuyorsa, santrafor oynuyorsa, bunlar o insanın karakterini ortaya çıkarır derdi. Nitekim de doğrudur bu. Hakikaten futbol oynarken bir iki istisna dışında top oynarken adamın karakterini anlayabilirisiniz.

Mehmet Ali Hoca'nın bize öğrettiği başka şey ise Galatasaray sevgisiydi, o da Galatasaray Futbol Takımı'nda sol açık oynamıştı. Belki çok hoş değil ama gavura yenil Fener'e yenilme derdi. Biz onun için lisedeyken mesela atıyorum Fenerbahçe bir Bulgar takımıyla oynuyorsa biz Bulgarca tezahürat yöntemlerini öğrenir, Fenerbahçe'nin rakibini desteklerdik ki, bu işte 60'lı 70'li yıllar. E, gerçekten de Fenerbahçe olmazsa Galatasaray'ın bir anlamı yok, bu Fenerbahçe için de geçerli. Son dönemlerde milliyetçiliği kırmak için, gerçi Türk takımı diye bir şey kalmadı Fenerbahçe bir Nijerya takımı, Galatasaray da bir Romen takımı, bu Avrupa Kupası maçlarında bilhassa hakiki bir Galatasaraylı, Fenerbahçe Manchester'la oynarken Manchester'ı tutar, ben de Manchester'ı tutarım.

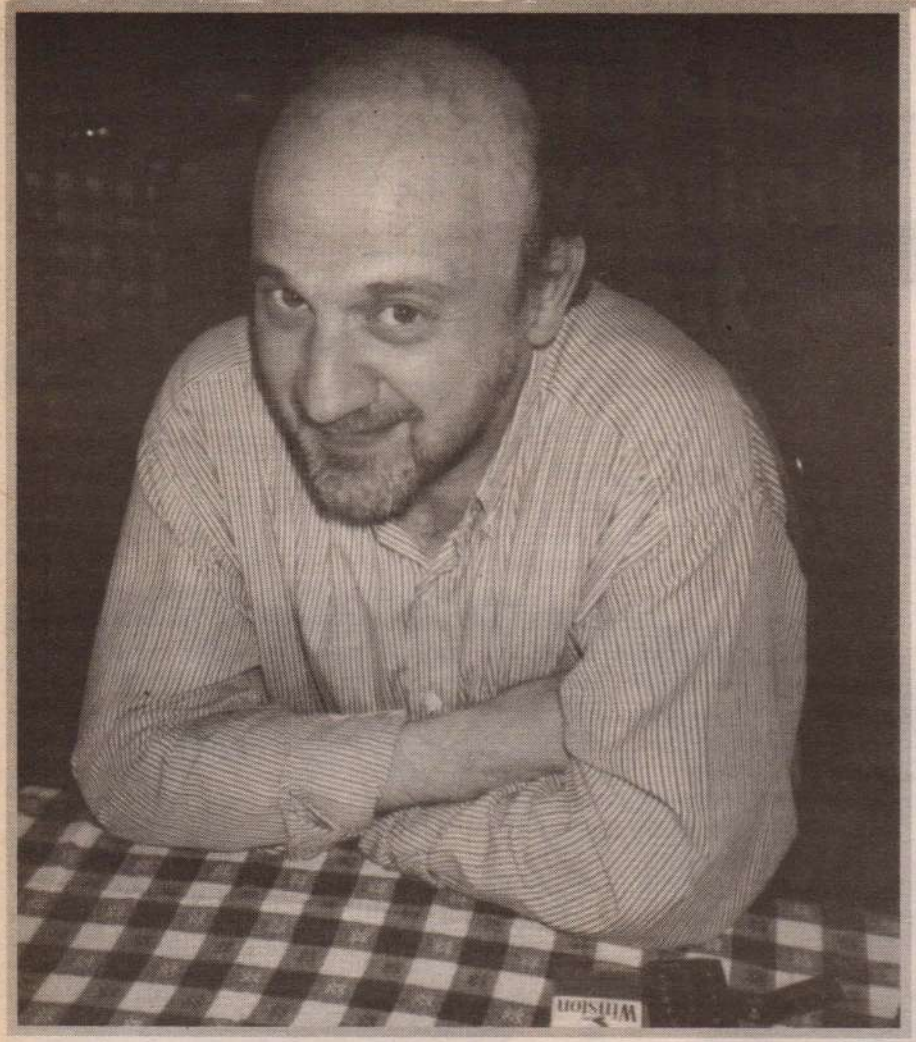

Sanki Batı medyası çok temiz, herşey gayet iyi de bizim medya, Türk medyası kötüymüş gibi bir izlenim doğuyor, yanlış. Batı medyasının da binbir tane sorunu var. Bizimkinden farkı; sorunlar da farklı sorunların derinliği de farklı.

Hakiki bir Fenerbahçeli de Galatasaray - Paris Saint Germen'le oynarken Paris Saint Germen'i tutar. Bir Fenerli'nin, Galatasaray'ı tutması beni çok rahatsız eder.

Dünya Kupası...

Dünya Kupası, Fransa'da olması itibariyle, özellikle internetten ve Fransa'daki yayınlardan çok ilginç yazılar okudum ve bir-iki tane de kitap aldım. Futbol gerçekten evrensel çapta müthiş, sosyal, siyasi, ideolojik, bir tutku haline geldi. Bu Türkiye'ye de çok iyi yansıdı. Oral Çelik'i Malatyaspor Kulübü başkanı yapıyorlar. Galatasaray'ın da gizli başkanlığına oynayan bir Susurluk kahramanı var. Bu beni çok rahatsız ediyor tabii. Ama artık filozoflar da giderek futbola merak salıyorlar. Çok topyekün bir olay. Artık kadınları, erkekleri, gençleri, yaşlıları herkesi ilgilendiriyor. Çok geniş yanları var. Belirli bir kimlikle ilgili bir şey. Biz kazandık, diyor seyirci. Oysa ki son derece pasif bir insan gidiyor maça veya televizyondan sadece seyrediyor. İnsanlar kendilerini hiçbir şey hissedemeyince bari Galatasaraylı hissetsin. Takım da şampiyon olunca gecekondularda yaşayan lümpen az gelirli insanlar da belirli bir sevinç yaşıyor. Tabii bizdeki sevinç, kurşunlarla murşunlarla tezahür ediyor. Hoş bir şey değil bu ama bence çok derinlemesine incelenmesi gereken bir konu. Sayın Cumhurbaşkanımız, onların Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in söylediği gibi top meselesi önemli meseledir.

Futbol çok parasal bir oyun haline geldi. Onun için bu dünya kupasında belirli bir favorim yok. Ama mümkünse bu globalciliğe karşı çıkan ülkelerden biri olsun derim, bir üçüncü dünya ülkesinin şampiyon olmasını çok isterim. Az parayla çok fazla şeylerin yapılabileceğini göstermesi ve paranın egemen değer olmadığını kanıtlayabilmesi açısından.

Batı Dünyası...

Galatasaray'ı bitirdikten sonra hukuk okumaya Fransa'ya gittim. Beş yıl kadar orada kaldım. Sonra döndüm, beşyıl Türkiye'de çalıştım. Sonra yine bir beş yıl, bu kez hem Paris hem Londra'da gazetecilik eğitimi, geliştirme eğitimi gördüm, dört yıl da BBC'de Londra'da, Türkçe servisinde çalıştım.

Batı dünyasının değer yargılarını orada yaşayan birisi olarak tanıma imkanında bulundum. Kaçınılmaz olarak en fazla ilgilendiğim alan olan gazetecilik konusunda, onların yaklaşımlarını, uygulamalarını bizzat içinde yaşayarak ve gazetecilik yaparak gördüm . Ben genç arkadaşlarıma, hem eğitim açısından hem hakikaten ufku genişletme, daha fazla ses daha fazla renk görme açısından, master falan mümkünse, bir yerden burs bulun veya hem çalışın hem okuyun, mutlaka bir yurt dışına gitmekte orda yaşamakta, çok büyük yarar olduğunu sanıyorum. Bu orası buradan daha iyi olduğu için değil, daha farklı olduğu için, hayatı zenginleştirmek için, bilgiyi zenginleştirmek için, kültürü zenginleştirmek için, büyük ölçüde bu at gözlüklerinden kurtulmak için gerekli. Bizim Türkiye'de, biliyorsunuz Türkiye bizim ve sizin olmak üzere ikiye ayrılıyor, bizim Türkiye'de daha bebeklikten itibaren kundağa mundağa sarmalarla müthiş bir kuşatma altında büyüyor insan. Bebekken kundağa sarılıyor, ilkokulda hocasından azar işitiyor, annesinden babasından dayak yiyor, işçi olduğunda, bilmem ustabaşından dayak yiyor, öğrenci olduğu zaman polisten dayak yiyor, sürekli bir şiddet ve baskı var. Başka toplumlarda yok mu? Var. Ama Türkiye'deki kadar yoğun ve şiddetli olmadığı için nispeten daha özgürlükçü, nispeten daha barışçı ortamlar olduğu için.

Zaman zaman yanlış anlaşıldığımı gelen eleştirilerden anlıyorum. Türk medyasını eleştirirken sürekli Batıdan örnekler veriyorum. Sanki Batı medyası çok temiz, herşey gayet iyi de bizim medya Türk medyası kötüymüş gibi bir izlenim doğuyor, yanlış. Batı medyasının da binbir tane sorunu var. Bizimkinden farkı; sorunlar da farklı sorunların derinliği de farklı. Fransa ve Ingiltere'de medyanın sorunları olmasına rağmen hiç olmazsa o iki devlet büyük ölçüde ve Türkiye ile kıyaslanmayacak şekilde hukuk devleti. Hukuk devleti olması itibariyle belirli bir takım yasalar, kodlar, normlar var. Ve belirli bir kamuoyu bilinci var. Ve o kamuoyu bilinci de medyanın belirli ölçüde Türkiye'deki gibi yozlaşmasına, engel oluyor. Hem hukuki sistem, hem kamuoyunun gücü.

Niye Avrupa'dan döndüm?

Birincisi asker kaçağıydım, ben on sekiz yıl boyunca askerlikten kaçtım. Ben babamın asker ziyaretine gittiğimi hatırlıyorum. Amcamın da. Bizim ailede özel olarak anti militarist bir tutum yok ama mümkün olduğu kadar erteleme isteği var. Benim askerliğimi yaptığım yerde koca tugay'da benden yaşlı bir tek albay vardı. Avantajları oldu. İşte bunlardan birincisi bu olabilir, sudan gerekçe.

İkincisi medya, gazetecilik, çok yerel bir meslek. Ben Ingiltere'de, Fransa'da ve Türkiye'de gazetecilik yaptım. Bu mesleği en gönlümce, en keyiflice Türkiye'de yaptığıma inanıyorum. Ingiltere'de, Fransa'da çok daha fazla olanaklar var. Basın özgürlüğü, düşünce, ifade özgürlüğü, çok daha geniş. Kimse seni yazı yazdın diye mahkemeye vermiyor hapse göndermiyor. Ama ben Ingilizce, Fransızca da yazarım, çizerim. Dille de direk olarak alakalı bir şey değil, daha çok seslendiğim kitleyle. Çünkü gazeteci daha çok bir aracı. Bir olguyu, bir bilgiyi alıyor radyo, televizyon, gazete aracılığı ile başkalarına iletiyor. İşte o başkaları beni Türkiye'ye dönmeye zorladı. Çünkü ben ne kadar Fransa, Ingiltere'ye gitsem oralı değilim. Ordaki insanların halet-i ruhiye'sini, benim yazdığım haberi nasıl algıladıklarını, nasıl değerlendirdiklerini bilemem. Onların da halet-i ruhiye'sini bilemem. Çünkü onlar sonuç olarak yabancı. Halbuki Türkiye; Türk'üyle, Kürt'üyle böyle güzel değimler var, Arabı, Çerkezi'yle, kadını, erkeği, yaşlısıyla bir çeşni, bir mozaik. Ben bu toplumda yaşadım, büyüdüm, dolayısıyla hayatımın üçte ikisini ben burda yaşamışım. Bu kültürde doğduğum için buranın insanlarını gazete okuru olarak daha iyi tanıyorum. Yazı yazıp; yankı, tepki alamamak çok kötü birşeydir, buza yazıyorsun gibi.

Bir de teknik nedeni var. Ben Fransa'da serbest gazetecilik yaptım. Dosyayı hâlâ saklarım, ikiyüz yirmi kadar haber yapıp gazetelere satmaya çalışmışım. Dört tanesini almışlar ve yayınlamışlar. Dört tanesinden fazlasını almışlar da yayınlanan dört tane. Zülfü Livaneli konseri, Yaşar Kemal'in Denduka ödülü alması, bir tane de Türk işçilerinin grevi vardı. Bir de Başbakan mı, bakan mı ne gelmişti. Ben çünkü en iyi o konuları biliyorum. Şimdi kalkıp bir Fransız gazeteci ile tenik olarak, eğitim olarak, kültür olarak, mesleki olarak, rekabet edemediğimi anladım. Allah'tan o sırada başka gelirim vardı ki, bir sene boyunca Fransa'da ayakta kalabildim. Belirli bir yaştan sonra orda aynı kültürü, aynı eğitimi alamayınca da seni işte Türk gazeteci olarak görüyorlar. Tüklerle ilgili bir şey olduğu zaman tabi ki senin haberini alıyor. Fransa'da da Almanya'daki kadar Türk yok. Yayınlanan habere para verdiklerinden dolayı yılda dört haberle geçinmek gerçekten zor.

Liberation...

Türkiye temsilcisi olduğum Liberation Gazetesi bana çok hoş bir şey yaptı. Liberation, ben içerde olduğum sürece benden haftalık yazılar istiyor, sadece haber olduğunda haber yazan biriydim. Böyle bir köşe açmayı düşünüyorlarmış. Türkiye ile ilgili, hapishaneden ne kadar izleyebilirsem, hiç olmazsa haftada bir yazı çıkması anlamına geliyor. Hem de tabi gazetenin mahkûm olan bir muhabirine gösterdiği bir incelik. Yani Liberation'u bırakmayı düşünmüyorum, onlar da beni bırakmayı düşünmüyormuş.

Avrupa Birliği...

İstiyoruz, vermiyorlar. Herhalde buna iki türlü bakmak lazım. Biz istemesini bilmiyoruz, onlar da vermesini bilmiyor. Çok fazla Avrupa'cı değilim, ama Avrupa'sız da olmuyor gibime geliyor. Böyle, biraz, zaman zaman gecekondu delikanlısının Türk filmlerindeki zengin patron kızına sulanması gibi oluyor Ankara, Brüksel ilişkileri. Fakat delikanlı da bıçkın ha, hani gayet emin kendinden, fakat aksi gibi kız da çok emin kendinden, vermiyor.

Yozlaşma ve çürüme sürecinin en hızlı ve en etkili olduğu alan medya. Türkiye'de üç tane kurumu alalım; medya, devlet, toplum. Bunların arasında hiyerarşik olarak şu andaki gözlemlerimize göre, en çürümüşü en yozlaşmışı medya.

Aksam Arsivi

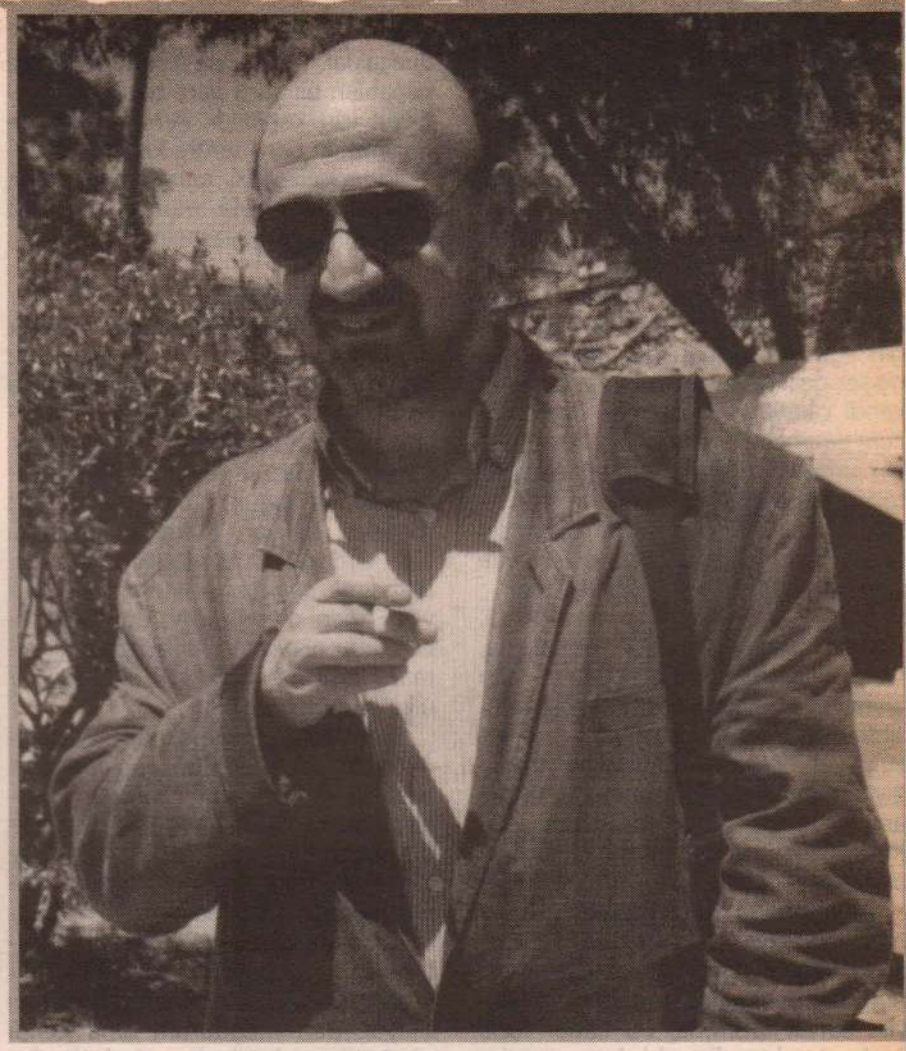

İslâmcı olsun, herhangi bir dini savunsun, devletin kimseyi hizaya çekmesine razı değilim. Bu bizim medyaya yansımış durumda. Bir yazarın köşesinde ne zaman adam oluruz diye bir köşe var. Ne demek ya...

Hamam Böceği Medya...

Bana salt Reha Muhtar çok önemli gelmiyor çünkü, bence bütün Türk basını çok iyi bir temsilcisi Reha Muhtar. Benim bir gözlemim var; hamam böceği gözlemi. Yozlaşma ve çürüme sürecinin en hızlı ve en etkili olduğu alan medya. Türkiye'de üç tane kurumu alalım; medya, devlet, toplum. Bunların arasında hiyerarşik olarak şu andaki gözlemlerimize göre, en çürümüşü en yozlaşmışı medya.

İşin vehameti de şu ki, medyanın bu kadar yaygın ve güçlü bir araç olarak çürümüş olması, devletin de desteği ile bütün toplumda çürüme ve yozlaşmayı hızlandırıyor. Arkasından da devlet gelir ki, bu medya da devletten bağımsız bir medya değildir. En sonunda da toplum geliyor. Bizim toplum da öyle temiz, pür-i pak bir toplum değil. Büyük bir yozlaşma yaşanıyor bizim toplumda da.

Tavan teorisi diyorum ben buna, hamam böceği tavana doğru çıkıyor, bu yozlaşma ve çürüme süreci, çıkıyor, çıkıyor. En önde medya, arkada devlet kuvvetleri, en arkada da üçüncü olarak toplum. E, bu duvarın bir sonu var. Bir yerde tavan gelecek. Bence bilemem ne kadar süre olduğunu. Bunu Quarxpress programında çizersiniz. Hamam böceği şeklinde, diyelim bir metre kalmış bu kesişme noktasına, benim merak ettiğim hamam böceği buraya gelince ne yapacak? Bir kaç şey yapabilir. Ya oraya geldiğinde pat düşecek, o zaman yozlaşma ve çürüme süreci sıfırlanacak. Her şeye sıfırdan başlanacak. Nasıl olur bilemiyorum. İkinci olasılık, hamam böceği tavana geldiği zaman ki olabilir, ters yürümeye başlayacak. Hamam böceği de ufak tefek bir hamam böceği değil, bayağı iri bir hamam böceği olduğu için yerçekimi kurallarına aykırı olarak, çok fazla ileri gidemez. Pat diye yine iki üç adım atacak, yine düşecek. Onun dışında ne gibi olasılıklar mümkün bilemiyorum. Ama her iki halde de klasik fiziksel bir benzetmeyle, Türk medyası Sırbistan cephesine gidip bir Sırp vurdu, bunu manşet yaptı. Abdullah Öcalan'ı yedi kere öldürdü. Şemdin Sakık'ın söylemediği şeyleri, manşetten verdi. Yani yozlaşma, çürüme sürecinde ben biraz iyimserim. İşte promosyonda uçaktan kadına kadar herşeyi verdiler. Daha fazla yozlaşılmaz, herşeyin bir kaynama haddi vardır, bir son hali vardır.

O devlette öndeki hamam böceğini sürekli itiyor, düşsün diye değil güç veriyor. Medya tek başına bir şey olmaz. Hele Türk medyası çok devlet bağımlısı bir medya olduğu için devlet daha şeffaflaşır, daha barışçı hale gelir, daha demokratikleşirse bu kaçınılmaz olarak medyaya da yansır. Keza medya da demokratikleşir daha şeffaflaşır daha barışçı olursa devleti de etkiler. Böylece karşılıklı etkileme alır. Ama tayin edici etki devletten geliyor. Bugün medyanın ardındaki Genelkurmayı, devlet küreklerini çekin, bir kelime yazamazlar. Yok! Bütün güçleri, bütün haber kaynakları, bütün ideolojik yönlendirmeleri ordan geliyor. Halbuki Fransa'da, Genelkurmayı Fransız basının arkasından çekin, hiçbir şey değişmez. Fransa'da savunma muhabirleri hariç kimse, Genelkurmay başkanının adını bilmez. Bizde ne yazık ki farklı bir durum var.

Devletin istediği...

Resmi ideolojinin istediği herkesin tıpatıp aynı şekilde düşünmesi ve kendi düşüncelerini savunması; vatan, millet bölünmez. Abdullah Çatlı bir kahramandır. Türkiye seninle gurur duyuyor. Gerçekten faşizmdir devletin istediği, yani 1930-1932'lerin Almanya'sı. Toplu yürüyüşler, herkesin aynı şekilde düşündüğü ve medyanın da bunu övdüğü ortada. Varmak istediği yer burası. Yani en küçük aykırı sese muhalif demiyorum, farklı sese tahammülleri yok.

Bugün mesela büyük medyada eleştirilen meslektaşlarımız Umur Talu, Nilgün Dereoğlu, Taha Akyol, Cengiz Çandar, Mehmet Ali Birand, bunlar görüşlerine katılırsınız, katılmazsınız gerçek anlamda profesyonel gazeteciler. Belediyede iş takip etmiyor, devletin borazanlığını yapmıyor. Mecbur değilsiniz benimsemeye ama buna bile tahammül edemeyen devlet anlayışının artık varmak istediği nokta faşizm veya siyasi ideoloji analamında söylemiyorum. Tek düşünce deniyor buna. Türkiye büyüktür, Suriye, Yunanistan, Bulgaristan düşmanımızdır. Türkiye'nin gelişmesi istenmiyor. Atatürk çok büyük adamdır. Eskiden beri bize öğretilen çok temel kalıplar hiç sorgulanmadan, kabul ettirilmek isteniyorsa, medya aracılığıyla da devlet bunu yapmak istiyor. Yani anayasamızda şöyle maddeler var; bu dönem tartışılamaz. Dünyanın neresinde var bu? Adam kesmiş, biçmiş bir sürü adamı idam etmiş, bir sürü adamı sakat bırakmış, bir sürü adamı hapislerde süründürmüş. Tartışılamıyor, olmaz böyle bir şey. Faşizmdir başka bir şey değildir. Olmaz yani istedikleri. Öyle bir şey olsaydı, Hitler başarı kazanırdı. O da '32'den '45'e kadar, en fazla on sene sürdürdü.

Türkiye çok da geri bir ülke değil. Ekonomisi de öyle çok yabana atılır değil, yüzde altmışının kara para olduğu söyleniyor ama para, kara da olsa ak da olsa Türkiye'de bir zenginlik var. Türkiye'de giderek güçlenen ve bağımsız olmaya çalışan ama olamayan bir burjuvazi var. Türkiye'deki burjuvazi bir şeyler yapmaya kalktığında kardeşinin cesedini buluyor kapının önünde. Altmış milyon insanın yaşadığı ülkede tek düşünce olmaz. Tek düşünce bir kişi için olur. O onun tek düşüncesidir. Ama siz herkese düşüncenizi değil zorla, silahla, mahkemeyle, hapishaneyle, medyayla bile getiremezsiniz. Başarısız kalacaklar ama onun faturasını biz çekiyoruz. Biz derken yurttaşlar. Farklı görüşlere ulaşamıyoruz, haber alma özgürlüğümüz kısıtlanıyor. Böyle bir sıkıntı içerisindeyiz.

İslâm'la, Allah'la, Tanrı'yla şimdiye kadar herhangi bir ilişkim olmadı, bundan sonra da olacağını sanmıyorum ama bu görüşleri bu inançları savunanlara da sınırsız, sonsuz saygım var. Beni de kendileri gibi yapmadıkları sürece, gazetecilik alanlarında, başka alanlarda, özgürlük için, demokrasi için, beraber bir şey yapabilirsek yapmaya hazırım. Türkiye Cumhuriyeti'nin temelinde büyük bir engel var. Bunlardan bir tanesi şeriat adı verilen İslâmiyettir.

Dile kolay altı yüz yıl boyunca Osmanlı İmparatorluğu bir şeriat devleti olarak yönetilmiş, Cumhuriyet sonrasında bu bölünme psikozu, bölünme korkusu içerisinde, Kürtçülük tabir edilen Kürtlerin hakları meselesi var. 75 yıldır bu iki akımın kulağı çekiliyor. Benim görebildiğim kadarıyla da bu kulaklar çekildikçe de kulaklar uzuyor. Ve yani kulak çekmekle halledilecek mesele olmadığı giderek ortaya çıkıyor. Kulağı uzayan insan daha iyi duyar. İslâmcı olsun, herhangi bir dini savunsun, devletin kimseyi hizaya çekmesine razı değilim. Bu bizim medyaya yansımış durumda. Bir yazarın köşesinde ne zaman adam oluruz diye bir köşe var. Ne demek ya... Medyanın işi mi insanı adam etmek? İlkokul öğretmenlerini sembolik olarak kullanıyorum, sürekli bir adam etme isteği. Ya bırak adam kendisi öğrensin. Ona öğrenmesi gereken bilgileri, serbest bir şekilde bütün boyutlarıyla sun, o istediğini alsın. Yok, ille de şöyle olacak, üniforma giyecek, şöyle düşünecek. Adam etmeye çalışıyorlar. Yetmiş beş yıldır da edemediler. Edilmez. Yani bu insan mühendisliği denen şeyi Hitler de denedi, Stalin de denedi, olmuyor.

İnsanları, bir tek şekilde eğer ona adam etmek denirse mutluluğa ulaştırabilirsin. O da özgür bırakıcaksın. İstediğini olsun. İslâmcı olsun, bilmem Kürtleri savunsun, eşcinselliği savunsun, ne istiyorsa onu savunsun, ona izin vermiyorlar. İlla sen, bizim istediğimiz gibi olacaksın diyorlar. O da olmuyor, olmaz. Hani on kişiden üç kişisi oluyor. Korkar, kaçar, bir daha yapmam der. Ama o adamın içinde kalır o istek. O isteği bir şekilde boş bulduğu anda çıkarır ortaya.

Kürt Sorunu...

Tarihi çok eski, öyle herhangi bir askerin açıklamasıyla bitecek kadar kolay bir şey değil. Gönül isterdi ki bu sorun özellikle de şiddete dayalı çözüm bitsin ve barış olsun, kimse ölmesin. Türk askeri, Kürt gerillası... Valla benim görebildiğim kadarıyla, mümkün olduğu kadar yakından izlemeye çalışıyorum, gerek askeri gerek siyasi, gerek diplomatik alanda bir kilitlenmeye gidilmiş durumda. Zaten baştan beri, Türk Silahlı Kuvvetleri de, PKK de birbirlerini yenemeyeceğini biliyordu. Mümkün değil. Yani PKK'nin Türkiye'yi yenemeyeceğini, herkes kabul eder, bir çok insan TSK'nin PKK'yı şu anda yendiğini sanıyor. Aslında bir ihtimal de böyle bir şey olabilir. Yani Türk Silahlı Kuvvetleri, PKK'yi olduğu gibi ortadan kaldırabilir. Ama Kürt Meselesi'nin bitimi değildir. Çünkü sadece tarihe baktığımızda belki kimse hatırlamaz ama meraklısı, uzmanı bilir, PKK ilk Kürt hareketi değildir. Boybun, Azadi gibi, 1925 Şeyh Sait isyanından bu yana 27 tane isyan görülmüştür son yetmiş beş yıl içinde. Dönemin gereği çeşitli Kürt örgütleri, kimi zaman dini önderlik kimi zaman feodal önderlik. Bu sefer biraz farklı bir önderlikle kendi haklarını almak için legal yollar tıkandığı, yasal meşru yollar tıkandığı için silaha başvurmak zorunda kalmışlardır.

Yalnız tarihteki Kürt isyanlarıyla bugünkü Kürt Meselesi hakkında şöyle önemli bir fark ve boyut var. O da diplomasi. Kürt Meselesi'nin tıkanmışlığının önemli nedenlerinden bir tanesi de Ankara ile Türkiye Kürtleri'nin bu meseleyi vakti zamanında çözememiş olmasıdır. Eğer siz kendi içinizdeki bir sorunu çözemezseniz, bugünkü küreselleşmiş dünyada, karşılıklı bağımlılığın egemen olduğu dünyada, başka güçler gelir sizin adınıza ama bu sefer kendi çıkarlarını gözetmek üzere çözüm empoze ederler. Ben o bakımdan çok umutlu değilim yakın bir gelecekte Kürt Meselesi'nin çözülebileceğine dair. Hani PKK'yı ortadan kaldırırsın başka bir örgüt çıkar. Yani bu örgütle ilgili bir şey değil. Bir hak ihlâli var.

Benim endişem şu; eğer Ankara, Türkiye Kürtleri'yle vakt-i zamanında, bu1960 olabilir, bu 1980'lerin başı olabilirdi, meseleyi oturup yasal temsilcileri aracılığıyla, belki ona bile lüzum yok, belediye başkanları aracılığıyla çözebilirdi, kimsenin muhattap arayışı içinde olmasına lüzum yok. Kürtler'in siyasi muhattabı var, halkın muhattabı da var.

Ama bugün Kürt Meselisi'ni çözmek için sayıyorum Ankara, Tahran, Şam, Bağdat, Erivan, Moskova, Washington, Berlin, Paris, Londra'nın okeyini almak lazım. E, bu kadar fazla başkent çok nadiren bir konu üzerinde anlaşabilir. Bu saydığım başkentler de birbirleriyle çok canım ciğerim geçinen ülkeler değil. Kürt meselesi artık Türk topraklarını aşmış durumda. Türkiye bu meseleyi bu kadar fazla alevlenmeden bu kadar fazla kan dökülmeden belirli bir öngörüyle yaklaşıp çözebilseydi, biz bugün milyonlarca dolara ve onbinlerce cana sebep olan bu beladan kurtulmuştuk.

Kürt meselesi ve savaş sayesinde, varlık sebebi savaş olan bir lobi gelişti. Bugün savaş bitse bilmem kaç bin tane korucu bilmem kaç bin tane asker orada bütün siyasi ve ekonomik prestijlerini varlık nedenlerini ortadan kaldıracaklar. Türkiye'de son dönemlerde kapatılan bir sürü parti barış talep ettikleri için kapatıldı. Ama Türkiye'de ne yazık ki barış teröre karşı mücadelenin engelleyicisi olarak algılanıyor. Medya aracılığıyla müthiş bir Kürt düşmanlığı yaygınlaştırılıyor.

Mahkumiyet...

Basın özgürlüğü kahramanı olmak hiç işime gelmiyor. Çünkü yanlış bir şey bu. Ismail Beşikçi gibi yetmiş yıla mahkum olmuş birisi varken, yedi buçuk ay okyanusta damladır, ayıp olur. Türkiye'de bazı şeyler tabu. Bu tabuların başında bugün, güncel olarak Kürt meselesi geliyor, Islâmiyet meselesi var, Ordunun siyasetteki rolü var. Efendime söyleyeyim Kıbrıs meselesi var, Ermeni meselesi var. Çok fazla tabu. Tabu olan bir ülkede özgürlük olmaz. Tartışma özgürlüğü olmayan bir ülkede de tabu olur.

Ben böyle bir memlekette yaşadığım için çok memnun değilim. Yani ben bu memleketin halini sevmiyorum, onu söyleyeyim çok açık şekilde. Acı veriyor bana bu memlekette yaşamak. Ülke dışındaki mesleki temaslarımda iyice sıkılıyorum. Yabancı birtakım basın, insan hakları kuruluşu da bana böyle mağdur muamelesi yapıyorlar o da benim çok canımı sıkıyor. Ben mağdurum ama kendi yüzümden değil, bu devletin bu memleketin yüzünden bu durum. Kendi adıma değil onlar adına da utanç duyuyorum böyle bir duruma düştüğüm için.

Öküz...

Yamalı bir bohçadır, güzel bir dergidir. Yamalı bohça olması belirli bir aksının olmaması şeklinde de tercüme edilebilir. Ama aksı olan dergileri de biliyoruz, onlar aks kırıyorlar. Çok çeşitli alanlardan, çeşitli insanların katkıda bulunduğu bir dergi olması itibariyle ilginç. Belki de böyle daimi kadrolu yazarları olması çok hoş değil. Ben her seferinde ilk defa yazanları daha fazla okuyorum. Sevdiğim bir dergi olduğu için, ilginç konular yakaladıkça ben de katkıda bulunmaya çalışıyorum. Hiçbir zaman kadrolu ve bordrolu olmak istemediğimiz için ben yeterince katkıda bulunamadım ama, hakkaten değişik farklı şeyleri söyleyecek olan, biraz daha geniş bir kesimi önümüzdeki dönemlerde anladığım kadarıyla biraraya getirecek.

Öküz'e yazarken zevk alıyorum ama okurken daha çok zevk alıyorum. Çünkü ülkede bir ay boyunca 5-6 renk, 5-6 değişik ses oluyor. Bu sesleri çoğaltmak, bu renkleri çoğaltmak mümkün. Okur mektupları çok ilgimi çekiyor, yalnız okur mektuplarında da giderek bir kurumlaşma seziyorum. Mümkün olduğu kadar tarz itibariyle, dil itibariyle, kıdem itibariyle bu öğrenci gençlik ve muhalif kalemlerin çevresini biraz daha genişletmek gerekiyor. Çizgi ile yazının hoş bir şekilde nişanlandığı bir mekan. Dengeler iyi. Yerli-yabancı dengesinde sanki biraz daha yabancı olsa iyi. Tıknaz bıyıklı adamlar var orda, yazar olarak söylemiyorum tıknaz bıyıklı yazarlar var, onlar da hoş. Hani böyle biraz da sarışın mavi gözlü bilhassa hanımlar olsa daha da iyi olabilir. Yazar olarak söylemiyorum, sarışın mavi gözlü, dolgun etli yazıları çoğaltmakta fayda var. Sonuç olarak iyi besleniyor, sütü fena değil (!) Allah gecinden versin birgün kesip etini yediğimiz zaman hakkında görüşlerimizi belirteceğiz.

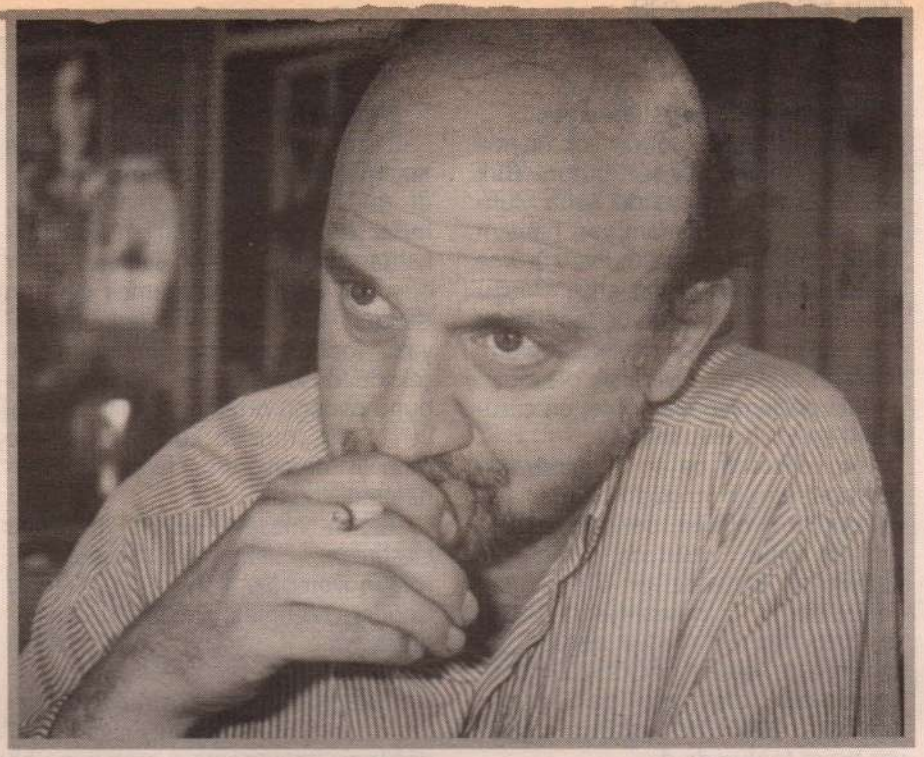

Ben böyle bir memlekette yaşadığım için çok memnun değilim. Yani ben bu memleketin halini sevmiyorum, onu söyleyeyim çok açık şekilde. Acı veriyor bana bu memlekette yaşamak.

Söyle Baba Ne Zaman Nereye?

Fellini'nin filmlerinden kaldırma bır yemek sahnesi... büyülü akordiyon eksikliği kahkahalarla gideriliyor Saray yeşilliklerinde.

Herkes biliyor zarların hileli olduğunu. Herkes şans diliyerek dolaşıyor yine de. Herkes biliyor savaşın bittiğini. Herkes biliyor iyilerin kaybettiğini. (Cohen)

Halkımız balkonlarda soruyor: Gazetecimiz kim? (Bu kez?)

Ama sevmez şu canım insanlar / Kendilerinden başka yola gidenleri... (Brassens)

Elindeki çiçekleri yoldan geçen ve meraklı bakışlar fırlatan kadınlara uzatıyor gazetecimiz: Komşularımızla iyi ilişkiler kuralım...

Adeta Marsilya civarında bir yerlerde bisiklete biniyordu Ragıp, Saray yollarında dudağından dökülen Renaud dizeleriyle:

Si on nous apprend pas ça
Alors je dis: 'Halte a tout!"
Explique moi, Papa,
C'est quand qu'on va ou?

Söyle Baba ne zaman, nereye? (Renaud)
Saray cezaevinde uzaktan şöyle bir göz atan Ragıp günün kahkahasını patlatır: Hayatım boyunca pembe bir evim olsun istemiştim!!!!!

Yoksa yarım kalmış bir gülümsemenin ardında derin bir hüzün müydü demir parmaklıkların arkasında gördüğümüz:

Siz oradaydınız ve çıplak yürekle
Ben yine topluyordum çantamı
Takılmış gidiyordum serabımın peşinden
En güzel aşk öyküm sizsiniz (Barbara)

....

Anneme Saray'da bir düşünce suçlusu olduğumu söylemeyin dedi demir parmaklıkların diğer yanına geçerken,

O beni İstanbul'da bir gazeteci zannediyor:

Uzun upuzundu yol
Ama ben teptim sonuna kadar
Yalan yemin etmedim (Barbara)

Kaldırım taşlarının altında plaj var Ragıp!!!!

Söyle ne zaman döneceksin?
Dis quand reviendras-tu? (Barbara)

SEMA DURAN

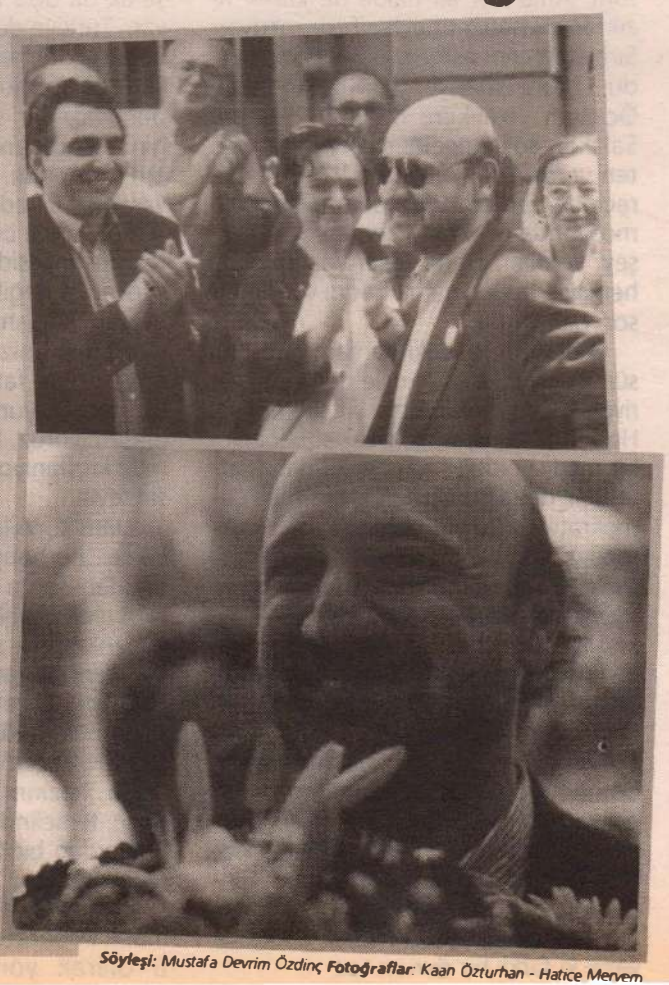

Söyleşi: Mustafa Devrim Özdinç **Fotoğraflar:** Kaan Özturhan - Hatice Meryem

Aksamsefası